

A pénzügyek első lépései a metaverzumban: Példák az ázsiai kezdeményezésekről

Napjaink felívelő technológiai fogalma a metaverzum, a fizikai és a digitális világ határainak elmosását ígérő virtuális tér. Bár platformjai még csak most születnek, az már világos, hogy a technológián messze túlmutató jelenségről van szó. A jelek szerint nem túlzás azt állítani, hogy a Web 3.0 korszaka átformálhatja a társadalmat, a gazdaságot, a pénzügyeket és a geopolitikát. A digitális szempontból legfejlettebb ázsiai országok olyannyira felfigyeltek a lehetőségre, hogy néhányan közülük már kormányzati stratégiákat is kiadtak.

Az utóbbi hónapok óta egyre több gazdasági szereplő és technológiai óriás vizsgálja az új virtuális színtér lehetőségeit, kockázatait. A különböző csúcstechnológiákat – például virtuális valóság (VR), kiterjesztett valóság (AR), mesterséges intelligencia (AI), nem helyettesíthető tokenek (NFT) – kombináló platform egy sokrétű, univerzális digitális világ lehetőségével kecsegtet. A metaverzum ügyleteiben kulcsszerepet játszó NFT-k képek, videók, animációk, zene vagy szövegek formájában öltenek testet, és akár műalkotásnak is minősülhetnek. Információikat blokkláncon (okosszerződésként) rögzítik, ami biztosítja az egyediségüket, így nyomon követhetők maradnak és tulajdonjoguk is átruházható.

Mindez az internet legújabb fejlődési szakaszához, a Web 3.0-hoz kötődik. Míg a Web 1.0 korszaka a statikus tartalmak „olvasásáról”, a Web 2.0 pedig az élményalapú és interaktív tartalmak „írásáról” (megosztásáról) szólt, addig a decentralizált Web 3.0 már teljes kontrollt adna az egyéneknek és közösségeknek a létrehozott tartalmak felett. A fizikai és digitális teret egybeolvasztó metaverzum számos újítást hozhat a pénzügyi szektorba, az online játékiparba, a kereskedelembe, az oktatásba, az egészségügybe, a turizmusba, de akár a szociális ellátásba is.

Ázsiában hamar lendületet vehet a metaverzum

Ázsia vezető digitális társadalmában az emberek nagy része ma már az interneten „éli az életét” a videómegosztó portáloktól az élő vásárlási műsorokon át a „mindenes” applikációkig (pl. Grab fuvarközvetítő, ételszállító és pénzügyi app). A technológiára fogékony lakosság és a kormányok digitalizációs stratégiái együtt kiváló táptalajt nyújtanak a metaverzumnak.

Dél-Korea úttörő szerepe a K-pop szórakoztatóipar sikerére épül. A koreai kormány tavaly a világ döntő részét megelőzte a 177 milliárd USD keretösszegű metaverzum-stratégiájával. A cél nemcsak a média, a kultúra és az oktatás, hanem az ipar, az egészségügy és a közigazgatás lefedése is. Szöul város metaverzumában már hivatalos ügyeket lehet intézni, vállalati tanácsadást lehet kérni, sőt a főváros híres helyszínei is bejárhatók. Az LG koreai óriásvállalat az okostévéit fogja arra használni, hogy – játékokkal, koncertekkel és NFT-piactérrel – elvigye a metaverzumot a háztartásokba. A K-pop sztárja, a BTS fiúzenekar pedig gyűjthető rajongói kártyákkal csatlakozik az NFT-üzlethez.

Kínában a mesterséges virtuális „személyek” az újfajta valóság leglátványosabb jelei. Az első ilyen, Ayayi nem egyszerű influencerszer, hanem az Alibaba kereskedőóriás egyik digitális márkamedzserévé is kinevezték. A luxusipar régóta nagy reményeket fűz a gyorsan bővülő kínai felső-középosztályhoz, amelynek Z-generációs tagjai rövidesen a metaverzumos termékbemutatók iránt lelkesedhetnek majd a leginkább. A kiadott VR-irányelvek alapján az ország vezetése is kiaknázná a virtuális valóság lehetőségeit – várhatóan sajátos kínai keretek között.

Érdeemes egy friss szingapúri hírt is kiemelni, amely a metaverzum turisztikai értékére világít rá. A kedvelt üdülőhely, Sentosa sziget SentosaLand néven költözött be a metaverzumba, az ott gyűjtött érmék pedig a valóságos helyszínen válthatók be.

Bankok a metaverzumban

A banki szolgáltatások nem ismeretlenek az online világban, de a metaverzumban rejlő potenciál új távlatokat nyit ezen a területen. A Bloomberg Intelligence becslései szerint 2024-re a globális metaverzum-piac mérete átlépi a 800 milliárd dollárt. Ezt látva a vezető bankok már vizsgálják a lehetőségeket, hogy kihasználják a korán érkezők előnyét és hosszú távon is megőrizték piaci pozícióikat. Többek között az alábbi új üzletek kínálóknak számukra:

- **Virtuális bankfiókok:** Több pénzintézet is képviselteti már magát a virtuális világban, mint például a dél-koreai Shinhan Bank, a thaiföldi Siam Commercial Bank, de a HSBC és a JPMorgan Chase is rendelkezik metaverzumos fiókkal. A pandémia óta tömegesen zárják be a bankfiókokat világszerte, így a jövőben a bankok akár a metaverzumban nyithatják meg új egységeiket, ahol elérhetik főleg a fiatalabb generációkat (mint potenciális ügyfeleket). A bank ügyfelei és alkalmazottai avatarjaik segítségével kapcsolatba léphetnek egymással, az ügyfelek pedig virtuális tanácsadást és digitális banki szolgáltatásokat vehetnek igénybe. A virtuális tér alkalmas továbbá online rendezvényekre és termékbemutatókra, reklámok elhelyezésére, hűségprogramok keretében pedig digitális jutalmak (pl. NFT-k) is kioszthatók.
- **Digitális fizetések:** A virtuális világokban jelenleg túlnyomó részt kriptovalutákkal vagy a platformok saját tokenjeivel lehet fizetni. Ezek a digitális eszközök kifejezetten sebezhetőek, felhasználók nagymértékű árfolyamkockázatnak és a csalás veszélyének vannak kitéve. A bankok a metaverzumban segíthetik a fizetési forgalom biztonságos lebonyolítását, valamint új szolgáltatásokkal jelenhetnek meg a speciális igények mentén (pl. digitális pénztárcák).
- **Digitális eszköz- és vagyonkezelési szolgáltatások, digitális „pénzváltás”:** A metaverzumos ökoszisztémák közötti átjárhatóság jelenlegi hiánya a bankok előnyére is válhat. A metaverzum bankjai ugyanis olyan digitális kereskedési platformokat biztosíthatnának, amelyeken a felhasználók törvényes fizetőeszközök (akár digitális jegybankpénzek), kriptovaluták, stablecoinok, tokenek és NFT-k között válthatnák át digitális vagyonukat.
- **Digitális hitelezés:** A metaverzum virtuális ingatlanjaival és az NFT-kkel folytatott tranzakciók sok esetben meghaladják a több millió dollárt. A bankok a metaverzumban finanszírozhatnák ezeket az adásvételeket. A TerraZero Technologies felületein és másutt már hitelt lehet

igényelni a digitális telkek megvásárlására. Ezt azonban nem a tevékenységi engedéllyel rendelkező és felügyelt hitelintézetek bonyolítják, ami fokozott kockázatot jelent. A bankok létrehozhatnának olyan digitális piactereket, ahol szolgáltatásaikat összekapcsolnák más szereplők kínálatával (pl. virtuális ingatlanirodák, vásárláshoz történő hitelnyújtás).

Az efféle banki tevékenységek idővel maguk után vonhatják az állami szabályozó szervek virtuális megjelenését is, ami már most sem példa nélküli. Dubai virtuális eszközöket szabályozó hatósága (VARA) 2022-ben jelentette be egy központ létrehozását a Sandbox nevű világban. Az Egyesült Arab Emírségek gazdasági minisztériuma szintén irodanyitást tervez a metaverzumban.

A jövő kérdései

A metaverzummal kapcsolatban egyelőre jóval több a kérdés, mint a válasz. A fő korlát jelenleg az internet kapacitása és a platformok közötti átjárhatóság hiánya. Az eddigi virtuális világok többnyire a technológiai mamutvállalatok meglévő ökoszisztémáit és szolgáltatásait integrálják, illetve terjesztik ki az újfajta térbe (pl. Meta Platforms, Microsoft Mesh, Baidu Xirang). Ezért nagy kérdés, hogy az elvileg – vagy legalábbis a technológiáját tekintve – decentralizált elgondolás tényleg a tartalomkészítő egyéneket és közösségeket „hossa-e helyzetbe”, vagy az irányítás és a haszon ezután is a BigTech cégeknél marad.

Keleten és Nyugaton egyaránt közösségimédia-óriások, több milliós felhasználói bázissal rendelkező játéklapok és egyéb szuperalkalmazások próbálják saját képükre formálni a metaverzum korai platformjait. A jellemző szabályozói megközelítéseket ismerve valószínű, hogy Kínában szoros állami felügyelettel működő felületek jönnek létre, míg Nyugaton decentralizáltabb terek alakulnak majd ki – a nagy tech-cégek hathatós közreműködésével.

A pénz és a metaverzum jövője egyre inkább kapcsolódni fog egymáshoz. A monetáris hatóságok világszerte a digitális jegybankpénzzel (CBDC) kísérleteznek, ami ígéretes lehetőség a törvényes fizetőeszközök monopóliumának megőrzésére mindenfajta új virtuális világban is. Ez az összefüggés Keleten érvényesülhet a leggyorsabban, ahol már nemcsak Kína, hanem Szingapúr, az Egyesült Arab Emírségek és Thaiföld is határon átnyúló CBDC-tesztelést folytatnak. Mindezek miatt a metaverzum hamarosan minden jegybank és kormányzat radarján feltűnhet.

„Szerkesztett formában megjelent a Pénzcentrum.hu oldalon 2023 február 16-án”